23.2.2022

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Eduskunta

Lausunto valtioneuvoston kirjelmistä U 16/2022 vp ja E 141/2021 vp liittyen TEN-T asetukseen

Liikenne- ja viestintävaliokunnassa on käsiteltävänä U 16/2022 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi unionin suuntaviivoista Euroopan laajuisen liikenneverkon kehittämiseksi, asetuksen (EU) 2021/1153 ja asetuksen (EU) 913/2010 muuttamisesta ja asetuksen (EU) 1315/2013 kumoamisesta sekä E 141/2021 vp Valtioneuvoston selvitys komission tiedonannosta Euroopan laajuisen liikenneverkon (TEN-T) laajentamisesta kolmansiin maihin. Valiokunta on pyytänyt Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry:ltä kirjallista asiantuntijalausuntoa. SKAL on tutustunut kirjelmiin ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Euroopan komissio antoi 14.12.2021 ehdotuksen uudeksi asetukseksi unionin suuntaviivoista Euroopan laajuisen liikenneverkon (Trans-European Transport Network, jäljempänä TEN-T verkko) kehittämiseksi. Ehdotus on osa komission tehokkaan ja vihreän liikenteen pakettia, jolla on tarkoitus toteuttaa Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa ja kestävän ja älykkään liikkumisen strategiaa infrastruktuurin osalta. Pakettiin sisältyvät lisäksi mm. tieliikenteen älykkäiden liikennejärjestelmien käyttöönoton sekä tieliikenteen ja muiden liikennemuotojen rajapintojen puitteista annetun direktiivin muutosehdotus sekä tiedonannot TEN-T-politiikan laajentamisesta kolmansiin maihin.

SKAL pitää TEN-T-verkon kehittämistä tärkeänä. Toimiva liikenneverkko ja sujuvat kuljetukset edistävät sekä Suomen, että koko EU-alueen kilpailukykyä. Valtioneuvoston tavoin SKAL pitää tärkeänä, että asetus säilyttää jäsenvaltioille riittävästi kansallista liikkumavaraa asetuksen soveltamisessa.

SKAL pitää kuitenkin tärkeänä, että Suomi huolehtii TEN-T verkkonsa kehittämisestä siten, että se täyttää maantieverkolle asetetut vaatimukset. Suomen ei tule hakea poikkeuksia maanteiden palvelutasovaatimuksiin, vaan pyrkiä saattamaan erityisesti maanteiden ydinverkko asetuksen mukaiselle tasolle ja vaikuttaa niin, että tieverkon kehittämiselle on saatavissa mahdollisimman paljon EU-rahoitusta.

SKAL katsoo, että liikennealalla on tuotava esiin tukikelpoisina hankkeina myös tiehankkeet, joilla edistetään vähähiilisyyttä sekä muita päästöjä vähentäviä ja liikenneturvallisuutta lisääviä tavoitteita. Esimerkiksi investoinnit, joilla valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman mukaiset tärkeät tieosuudet saadaan vaatimustason mukaisiksi, vähentävät huomattavasti hiilidioksidipäästöjä.

Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry | Finlands Transport och Logistik SKAL rf | Finnish Transport and Logistics SKAL
Nuijamiestentie 7, FI-00400 Helsinki | Tel. +358 9 478 999 | skal@skal.fi | Y-0202176-1
skal.fi | **skal.fi/sv** | **skal.fi/en**

Polttoaineenkulutus vähenee, kun tiestön kunto paranee ja erityisesti kun poistetaan hidastuksia ja nopeuden vaihteluja aiheuttavia liittymiä. WSP Finlandin maaliskuun alussa julkaistavan selvityksen mukaan yhden esimerkkiliittymän muuttamisella eritasoliittymäksi voidaan saavuttaa 127 tonnin hiilidioksidipäästöjen vähenemä vuositasolla.

SKAL esittää, että koska Suomen rataverkon raideleveys poikkeaa asetuksen mukaisesta eurooppalaisesta raideleveydestä, Suomen rataverkkoon alettaisiin soveltaa erillään olevan verkon poikkeusta.

Tätä ilmiselvää erillisestä raideleveydestä ja Suomen maantieteellisestä sijainnista johtuvaa poikkeusta soveltamalla Suomen ei tarvitsisi toteuttaa kaikkia asetusehdotuksen huomattavasti nykyistä tiukempia ratojen palvelutasovaatimuksia. Näin vältyttäisiin sellaisilta tarpeettomilta ratainvestoinneilta, jotka on suunniteltu Keski-Euroopan tarpeisiin.

Suomessa tavarankuljetuksia ei voi enää suuressa mittakaavassa siirtää rautateille. Junilla kulkee jo nyt lähes kaikki rautatiekuljetukseen luontevasti ja taloudellisesti sopivat kuljetukset. Suomessa maanteiden tavaraliikenteessä kulkee 84 prosenttia tavaratonneista. Siksi on perusteltua, että parantamalla tiestön kuntoa voidaan saavuttaa merkittäviä päästövähennyksiä ja parantaa liikenneturvallisuutta.

Tämän vuoksi olisi tärkeää myös TEN-T verkon osalta toteuttaa maanteiden osalta asetusehdotuksen mukaiset laatuvaatimukset ja hakea poikkeuksia palvelutasosta rautateillä, jossa se on myös luontevaa poikkeavan raideleveyden ja sitä kautta aidosti erillään olevan rataverkon vuoksi.

SKAL kannattaa sitä, että liikenneyhteyksiä Euroopan unionin ja kolmansien maiden kanssa kehitetään, jotta Suomen ja EU:n ulkomaankaupan kannalta tärkeät yhteydet kolmansiin maihin turvataan. SKAL kuitenkin toteaa, että tällä ei saa olla merkittäviä kotimaisia väyläinvestointeja pienentäviä vaikutuksia.

Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry

Anssi Kujala
toimitusjohtaja

Ari Herrala
edunvalvontajohtaja